Joi, 29 aprilie 2021

P9_TA(2021)0148

Asasinarea lui Daphne Caruana Galizia și statul de drept în Malta

Rezoluția Parlamentului European din 29 aprilie 2021 referitoare la asasinarea lui Daphne Caruana Galizia și statul de drept în Malta (2021/2611(RSP))

(2021/C 506/09)

Parlamentul European,

— având în vedere articolele 2, 4, 5, 6, 7, 9 și 10 din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE),

— având în vedere articolul 20 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene,

— având în vedere articolele 6, 7, 8, 10, 11, 12 și 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene („Carta”),

— având în vedere rezoluțiile sale din 15 noiembrie 2017 ([1]), 28 martie 2019 ([2]) și 16 decembrie 2019 ([3]) referitoare la statul de drept în Malta,

— având în vedere audierile, schimburile de opinii și vizitele delegațiilor efectuate de Grupul de monitorizare a democrației, statului de drept și drepturilor fundamentale al Comisiei pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne din 15 noiembrie 2017,

— având în vedere schimburile de scrisori dintre președintele Grupului de monitorizare a democrației, statului de drept și drepturilor fundamentale și prim-ministrul Maltei, ultimul dintre acestea având loc în aprilie 2021,

— având în vedere Rezoluția 2293 (2019) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei din 26 iunie 2019, intitulată „Asasinarea lui Daphne Caruana Galizia și statul de drept în Malta și în afara acesteia – să ne asigurăm că întregul adevăr iese la iveală”,

— având în vedere raportul privind acțiunile întreprinse în urma Rezoluției 2293 (2019) a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, aprobat de Comisia pentru afaceri juridice și drepturile omului a Adunării Parlamentare la 8 decembrie 2020,

— având în vedere avizul Comisiei de la Veneția din 8 octombrie 2020 referitor la zece legi și proiecte de legi de punere în aplicare a propunerilor legislative care fac obiectul avizului CDL-AD(2020)006,

— având în vedere raportul Comisiei Europene din 2020 privind statul de drept,

— având în vedere hotărârea Curții Europene de Justiție din 20 aprilie 2021 pronunțată în cauza Repubblika/Il-Prim Ministru ([4]),

— având în vedere articolul 132 alineatul (2) din Regulamentul său de procedură,

A. întrucât Uniunea Europeană este fondată pe valori precum respectul pentru demnitatea umană, libertatea, democrația, egalitatea, statul de drept și respectul pentru drepturile omului, inclusiv pentru drepturile persoanelor aparținând minorităților; întrucât aceste valori sunt universale și comune statelor membre;

B. întrucât statul de drept și respectarea democrației, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și a valorilor și principiilor consacrate în tratatele UE și în instrumentele internaționale privind drepturile omului reprezintă obligații care revin Uniunii și statelor sale membre și care trebuie îndeplinite; întrucât, în conformitate cu articolul 2, articolul 3 alineatul (1) și articolul 7 din TUE, Uniunea are posibilitatea de a acționa pentru a-și proteja valorile comune pe care se întemeiază;

([1]) JO C 356, 4.10.2018, p. 29.
([2]) JO C 108, 26.3.2021, p. 107.
([3]) Texte adoptate, P9_TA(2019)0103.
([4]) Hotărârea din 20 aprilie 2021, *Repubblika/Il-Prim Ministru*, C-896/19, ECLI:EU:C:2021:311.

C. întrucât Carta face parte din dreptul primar al UE; întrucât libertatea de exprimare și libertatea și pluralismul mijloacelor de informare în masă sunt consacrate la articolul 11 din Cartă și la articolul 10 din Convenția europeană a drepturilor omului (CEDO);

D. întrucât independența sistemului judiciar este consacrată la articolul 19 alineatul (1) din TUE, la articolul 47 din Cartă și la articolul 6 din CEDO și reprezintă o condiție esențială a principiului democratic al separării puterilor;

E. întrucât refuzul sistematic al unui stat membru de a respecta valorile fundamentale ale Uniunii Europene și tratatele la care a aderat în mod liber afectează UE în ansamblu;

F. întrucât Daphne Caruana Galizia, jurnalistă și bloggeriță malteză în domeniul investigațiilor anticorupție, a fost asasinată într-un atac cu mașină capcană la 16 octombrie 2017; întrucât ea a fost ținta hărțuirii și a numeroase amenințări sub formă de apeluri telefonice, scrisori și mesaje text de amenințare; întrucât casa ei a fost incendiată și câinele ei a fost ucis; întrucât, la 16 martie 2021, asasinul care a pledat vinovat de uciderea jurnalistei Daphne Caruana Galizia a depus mărturie în instanță că, cu doi ani înainte de moartea ei, exista deja un plan separat de a o asasina utilizând o pușcă AK-47;

G. întrucât anchetele privind asasinatul conduse de autoritățile malteze cu asistența Europol au permis identificarea, punerea sub acuzare și actuala judecare a mai multor suspecți și a unui potențial artizan al crimei, și anume proprietarul companiei 17 Black Ltd., cu sediul în Dubai, și fost membru al consiliului de administrație al ElectroGas Malta Ltd.; întrucât și Biroul Federal de Investigații (FBI) a participat la anchete;

H. întrucât unul dintre presupușii complici și anumite înregistrări prezentate cu ocazia acțiunii în justiție l-au implicat pe fostul șef de cabinet al prim-ministrului Maltei în planificarea, finanțarea și/sau tentativa de a mușamaliza asasinarea;

I. întrucât fostul șef de cabinet al prim-ministrului a demisionat la 26 noiembrie 2019 după ce a fost interogat de poliție cu privire la asasinarea jurnalistei Daphne Caruana Galizia; întrucât, la 20 martie 2021, această persoană și mai mulți dintre partenerii săi de afaceri au fost arestați și acuzați de spălare de bani, fraudă, corupție și fals într-o cauză separată, care a făcut obiectul activității jurnalistei Daphne Caruana Galizia; întrucât a fost eliberat pe cauțiune din arestul preventiv la 5 aprilie 2021;

J. întrucât ministrul turismului din Malta de la momentul respectiv, fost ministru al energiei, a demisionat la 26 noiembrie 2019; întrucât un consorțiu de jurnaliști de investigație a publicat un raport detaliat cu privire la legăturile de afaceri dintre o familie chineză și fostul ministru al energiei, precum și șeful de cabinet al fostului prim-ministru ([5]); întrucât familia chineză ar fi jucat un rol central în negocierile care au condus societatea chineză de stat Shanghai Electric Power să investească 380 de milioane EUR în Enemalta, compania publică de electricitate a Maltei; întrucât această familie deține societățile Dow's Media Company și Macbridge, aceasta din urmă intenționând să plătească până la 2 milioane USD unor firme din Panama controlate de fostul ministru al energiei și de fostul șef de cabinet al prim-ministrului; întrucât anchetele privind aceste tranzacții comerciale se aflau în centrul activității jurnalistei Daphne Caruana Galizia în momentul asasinării sale;

K. întrucât la sfârșitul anului 2019 a fost inițiată o anchetă publică independentă privind asasinarea jurnalistei Daphne Caruana Galizia aflată încă în curs;

L. întrucât unul dintre suspecții din actuala acțiune în justiție privind asasinarea jurnalistei Daphne Caruana Galizia a beneficiat de grațiere prezidențială pentru implicarea sa într-o cauză separată și a depus mărturie sub jurământ; întrucât acesta a insinuat că fostul ministru al economiei ar fi putut fi implicat într-un plan secret care viza uciderea unui jurnalist și că un ministru al guvernului aflat în funcție era implicat într-o infracțiune majoră, declanșând speculații cu privire la o tentativă de jaf al sediului băncii HSBC din Qormi în 2010, care a dus la schimburi de focuri cu poliția;

([5]) „Special Report: Money trail from Daphne murder probe stretches to China" (Raport special – Ancheta privind asasinarea lui Daphne urmărește traseul banilor până în China), *Reuters*, 29 martie 2021.

Joi, 29 aprilie 2021

M. întrucât se presupune că fosta secretară parlamentară pentru drepturile civile și reforme din cadrul Ministerului Justiției, Egalității și Guvernanței din Malta ar fi primit o sumă în bani lichizi de la persoana acuzată că a comandat asasinarea jurnalistei Daphne Caruana Galizia, după ce aceasta a susținut că a acționat în calitate de intermediară într-un proiect de vânzare imobiliară în 2019; întrucât vânzarea imobiliară în cauză nu a avut loc niciodată;

N. întrucât continuă să existe motive serioase de îngrijorare în ceea ce privește combaterea corupției și a criminalității organizate în Malta, astfel cum se subliniază în Raportul Comisiei din 2020 privind statul de drept; întrucât standardele existente în materie de prevenire, cercetare și urmărire penală sunt în mod clar inadecvate; întrucât acest lucru riscă să submineze încrederea cetățenilor în instituțiile publice, ducând la interconexiuni periculoase între grupurile infracționale și autoritățile publice; întrucât criminalitatea organizată este în primul rând facilitată de corupție; întrucât a fost lansat un proiect de reformă structurală pentru a elimina lacunele și a consolida cadrul instituțional de combatere a corupției, inclusiv în ceea ce privește asigurarea respectării legii și urmărirea penală;

O. întrucât jurnaliștii în general și jurnaliștii de investigație în special, fac din ce în ce mai mult obiectul așa-numitelor „acțiuni strategice în justiție împotriva mobilizării publice” (SLAPP), care sunt exclusiv menite să împiedice activitatea lor, să evite controlul public și să împiedice tragerea la răspundere a autorităților, creând un efect descurajator asupra libertății mass-mediei; întrucât, la momentul asasinării sale, activele lui Daphne Caruana Galizia fuseseră înghețate prin măsuri asigurătorii emise în cadrul a patru procese de calomnie intentate de fostul ministru maltez al economiei și de consilierul său; întrucât la momentul decesului, ea era urmărită în 42 de procese civile de calomnie, dintre care unul inițiat de prim-ministrul de atunci, două de ministrul de atunci al turismului și două de șeful de cabinet al prim-ministrului de atunci,

1. este profund îngrijorat de ultimele dezvăluiri din anchetele privind asasinarea jurnalistei Daphne Caruana Galizia, în special în ceea ce privește posibila implicare a unor miniștri din guvern și a unor persoane numite pe criterii politice; ia act de progresele înregistrate în anchetele privind asasinatul; reafirmă, cu toate acestea, că dezvăluirile recente ridică noi semne de întrebare cu privire la această cauză și la anchetele conexe;

2. îndeamnă guvernul Maltei să mobilizeze toate resursele necesare pentru a aduce în fața justiției toate persoanele implicate în asasinarea jurnalistei Daphne Caruana Galizia, dar și pe cele implicate în toate celelalte cauze care sunt în curs de investigare sau sunt denunțate în prezent și pe care aceasta le-a adus la lumină înainte de a fi asasinată; consideră că activitatea jurnalistei Daphne Caruana Galizia a fost esențială pentru demascarea corupției în Malta și că evoluțiile recente în anchetele legate de această cauză demonstrează că o mass-media independentă și o societate civilă activă sunt extrem de importante în calitatea lor de piloni fundamentali ai justiției, democrației și statului de drept;

3. solicită din nou ca Europol să participe pe deplin și în mod constant la toate aspectele legate de anchetele privind asasinatul și la toate anchetele conexe; solicită să se consolideze participarea Europol, deoarece aceasta dă rezultate;

4. salută continuarea anchetei publice independente privind asasinarea jurnalistei Daphne Caruana Galizia; invită guvernul și autoritățile competente din Malta să pună în aplicare pe deplin toate recomandările care decurg din anchetă;

5. își exprimă îngrijorarea cu privire la acordarea frecventă de grațieri prezidențiale și la recurgerea în mod repetat la ele în contextul procesului privind asasinarea; subliniază că mărturiile depuse referitoare la alte infracțiuni ar trebui examinate cu mare atenție și nu ar trebui să permită să se evite, chiar și parțial, pedepsele prevăzute pentru asasinat; constată, cu toate acestea, că grațierea prezidențială și acordul de recunoaștere a vinovăției au fost două dintre elementele care au condus la arestarea, în noiembrie 2019, a unei persoane suspectate că ar fi comandat asasinarea;

6. recunoaște progresele înregistrate, deși foarte întârziate, în unele dintre anchetele privind cazuri conexe de spălare de bani și corupție, în special în ceea ce privește fostul șef de cabinet al prim-ministrului; subliniază, cu toate acestea, că cele mai recente mărturii și dezvăluiri au scos la lumină noi fapte suspecte și potențiale infracțiuni, astfel încât invită autoritățile malteze să deschidă anchete și în aceste cazuri și să le impulsioneze fără întârziere, inclusiv cu privire la posibile încercări ale funcționarilor publici de a ascunde dovezi și de a obstrucționa anchetele și procedurile judiciare;

7. consideră că toate acuzațiile de corupție și fraudă, în special la nivel politic înalt, ar trebui cercetate și urmărite penal cu rigoarea potrivită și la nivelul adecvat, inclusiv în ceea ce privește eventuala implicare a unor actori străini; se întreabă dacă este normal ca acuzațiile formulate împotriva fostei secretare parlamentare pentru drepturi civile și reforme să fie anchetate doar de către comisarul pentru deontologia funcției publice;

8. reafirmă că guvernul maltez trebuie să considere lupta împotriva criminalității organizate, a corupției și a intimidării jurnaliștilor drept o prioritate absolută;

9. recunoaște că, în hotărârea sa din 20 aprilie 2021, Curtea de Justiție a UE a constatat că dispozițiile introduse de reforma constituțională malteză din 2016 privind numirea membrilor sistemului judiciar au consolidat independența sistemului judiciar și, prin urmare, au fost în conformitate cu dreptul UE;

10. regretă profund că evoluția situației din Malta de-a lungul anilor a condus la amenințări grave și persistente la adresa statului de drept, a democrației și a drepturilor fundamentale, fiind puse sub semnul întrebării inclusiv libertatea mass-mediei, independența autorităților de aplicare a legii și sistemul judiciar de interferențele politice, precum și libertatea de întrunire pașnică; consideră că ar trebui consolidate mai mult garanțiile constituționale în materie de separare a puterilor; ia act de faptul că, în urma punerii în aplicare a unora dintre recomandările Comisiei, ale Consiliului Europei și ale Comisiei de la Veneția, guvernul Maltei a înregistrat progrese în ceea ce privește statul de drept; încurajează guvernul Maltei să continue eforturile de consolidare a instituțiilor sale;

11. este profund îngrijorat de unele din constatările Comisiei în Raportul său din 2020 privind statul de drept în ceea ce privește Malta, în special cu privire la unele „practici înrădăcinate de corupție"; salută, cu toate acestea, lansarea proiectului de reformă structurală; invită din nou Comisia să utilizeze toate instrumentele și procedurile de care dispune pentru a asigura respectarea deplină a dreptului UE în ceea ce privește funcționarea eficientă a sistemelor judiciare, combaterea spălării banilor, supravegherea bancară, achizițiile publice, precum și planificarea și dezvoltarea urbană;

12. își reiterează apelul adresat autorităților malteze de a pune pe deplin în aplicare toate recomandările restante formulate de Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei, de Comisia de la Veneția, de Grupul de state împotriva corupției (GRECO) și de Comitetul de Experți pentru Evaluarea Măsurilor de Combatere a Spălării Banilor și Finanțării Terorismului (Moneyval); consideră că recomandările privind parlamentul național și deputații, efectul hotărârilor Curții Constituționale și al tribunalelor specializate ar trebui puse în aplicare în mod corespunzător; invită autoritățile malteze să solicite avizul Comisiei de la Veneția cu privire la respectarea recomandărilor sale; își rezervă dreptul de a prezenta el însuși o astfel de solicitare în conformitate cu articolul 3 alineatul (2) din Statutul Comisiei de la Veneția și cu punctul 28 din Memorandumul de înțelegere dintre Consiliul Europei și Uniunea Europeană;

13. recunoaște că asasinarea jurnalistei Daphne Caruana Galizia a declanșat reforme menite să îmbunătățească protecția jurnaliștilor și să apere libertatea mass-mediei; subliniază, cu toate acestea, că autoritățile malteze ar trebui să continue să acționeze într-un mod vizibil, adoptând măsuri legislative și de politică care să garanteze că Malta oferă pe termen lung un mediu propice pentru jurnalismul critic și independent și că responsabilii politici și funcționarii își asumă răspunderea pentru acțiunile lor, în special pentru a preveni și sancționa practicile publice sau online de amenințare, hărțuire, intimidare și dezumanizare a jurnaliștilor; solicită guvernului maltez să răspundă preocupărilor actuale legate de libertatea mass-mediei și de independența autorităților de reglementare în domeniul mass-mediei și a mass-mediei publice și private față de interferențele politice, precum și de utilizarea din ce în ce mai frecventă a discursurilor de incitare la ură pe platformele de comunicare socială;

14. este profund îngrijorat de impactul dăunător al sistemelor de acordare a cetățeniei și a dreptului de ședere asupra integrității cetățeniei UE; reamintește recentele dezvăluiri despre interpretarea permisivă a cerințelor privind reședința pentru naturalizare, precum și rolul intermediarilor și implicarea funcționarilor publici; solicită din nou autorităților malteze să garanteze transparența și să pună capăt sistemelor de acordare a cetățeniei și a dreptului de ședere pentru investitori, în loc de a le modifica; invită Comisia să își emită cât mai curând avizul motivat în cadrul procedurii de constatare a neîndeplinirii obligațiilor în cauză;

15. observă că protecția jurnaliștilor de investigație și a avertizorilor este în interesul vital al societății; observă că organizațiile internaționale și malteze ale societății civile și jurnaliștii au un rol esențial în continuarea anchetelor desfășurate de Daphne Caruana Galizia; invită autoritățile malteze să garanteze în permanență și cu orice preț securitatea personală, mijloacele de trai și, prin urmare, independența jurnaliștilor și a avertizorilor; solicită autorităților malteze să pună fără întârziere în aplicare Directiva (UE) 2019/1937 ([6]);

([6]) Directiva (UE) 2019/1937 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2019 privind protecția persoanelor care raportează încălcări ale dreptului Uniunii (JO L 305, 26.11.2019, p. 17).

Joi, 29 aprilie 2021

16. invită Comisia să propună o legislație la nivelul UE de combatere a SLAPP pentru a proteja jurnaliștii de acțiunile în justiție șicanatoare; invită autoritățile malteze să adopte, între timp, un act legislativ național privind SLAPP; subliniază că, în contextul combaterii corupției și a administrației defectuoase, jurnalismul de investigație ar trebui să beneficieze de o atenție deosebită și de sprijin financiar sau fiscal, fiind un instrument care deservește binele public; subliniază că este necesar să se creeze mecanisme de reacție rapidă în cazul încălcării libertății presei și a mass-mediei, precum și un fond transfrontalier pentru jurnalismul de investigație;

17. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Comisiei, Consiliului, guvernelor și parlamentelor statelor membre, Consiliului Europei, precum și Președintelui Republicii Malta.